Ігор КАТЕРНЯК
к.ф.-м.н., доцент,
доцент кафедри радіофізики і комп'ютерних технологій,
Львівський національний університет імені Івана Франка.

Тетяна МАМАТОВА
д.держ.упр., професор,
професор кафедри державного управління
і місцевого самоврядування,
НТУ «Дніпровська політехніка»

Вікторія ЛОБОДА
к.пед.н., доцент,
доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи,
Львівський національний університет імені Івана Франка.

Ольга КІРЄЄВА
к.держ.упр., доцент,
радниця з управління навчанням,
«U-LEAD з Європою»

ПРОЄКТНА МОЗАЇКА ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ: ПРАКТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ МЕРЕЖЕВОГО (P2P) НАВЧАННЯ В СПІЛЬНОТІ ПРАКТИК

Спільнота практик: Сталий розвиток [1] була започаткована проєктом DESPRO у 2012 році [2], і сьогодні є знаним онлайн-майданчиком для взаємодії, обміну досвідом, поширення кращих практик, генерації нових ідей, проєктів розвитку та горизонтальної комунікації. До спільноти приєдналося більше 20 тисяч представників органів місцевого самоврядування і органів державного управління. Окрім того, Спільнота є платформою для просування реформи адміністративно-територіального устрою, розміщення та доступу до інформації в умовах швидких змін.

Переваги Спільноти: можливість навчатися на е-курсах за власним графіком; мережевість навчання P2P («рівний до рівного»); доступ до інформаційно-управлінських ресурсів; налагодження професійних контактів з вмотивованими до змін колегами з усієї України; вивчення кращих практик та експертиза (взаємооцінювання) проєктів розвитку; долучення до розроблення спільних проєктів розвитку.

Як було зазначено у коментарях до статті, яку біло підготовлено за результатами проведення у 2017 році всеукраїнського е-курсу «Управління проєктами місцевого розвитку – 7», під час проведення її експертної оцінки та рецензування у фаховому європейському виданні «Higher Education, Skills and Work-Based Learning»: «Висновки мають вагоме значення для заінтересованих сторін в галузі електронного навчання та Спільноти в цілому, вказуючи на

важливість використання електронного навчання та спільноти практик як інструментів управління задля сталого розвитку. Висновки дослідження долають розрив між теорією та практикою, демонструючи синергетичний ефект від двох інструментів управління знаннями (електронного навчання та спільноти практики), та підтверджують правильність вибору навчальних стратегій» [3].

Найбільш популярним є е-курс Управління проєктами (УП). З 2012 року відбулося 10 всеукраїнських та 6 регіональних е-курсів. Найбільший пік на графіку активності учасників Спільноти впродовж періоду роботи онлайн платформи у 2012-2021 рр. власне і показує активність курсу «Управління проектами – 10» (рис. 1).

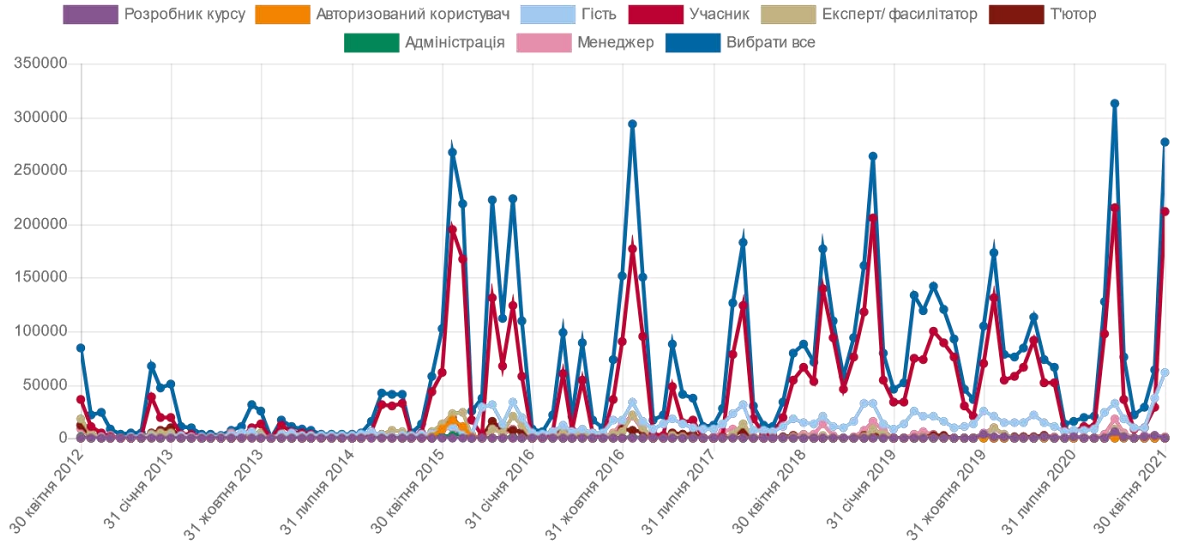

Рис. 1. Графік активності учасників впродовж періоду роботи онлайн платформи у 2012-2021 рр. [4, с. 9]

Програма онлайн курсу «Управління проєктами» постійно оновлюється, понад 3 тисячі учасників успішно завершили навчання від часу започаткування курсу, більше тисячі учасників скористалися нагодою розробити свої концепції проєктів, та отримати на них рекомендації від колег по навчанню.

Очікувані результати навчання – поєднання складників компетентності у сфері управління проєктами, яке забезпечить здатність до:

– виявлення проблем і потреб місцевого розвитку, знаходження нових підходів до задоволення вимог громади відповідно до пріоритетів стратегії її розвитку;

– формулювання складників концепції проєкту, а саме: призначення, мета проєкту, заінтересовані сторони проєкту, їх потреби і вимоги до продукту проєкту, проєктні рішення, очікувані результати, основні види діяльності за проєктом та етапи реалізації проєкту, необхідні ресурси, ризики та фактори забезпечення сталості результатів проєкту;

– оцінювання змісту елементів концепції проєктів місцевого розвитку та надання рекомендацій щодо їх удосконалення;

– комунікації та обміну досвідом із колегами – практиками та експертами у Спільноті практик;

– публічного виступу на онлайн-конференції зі своєю ініціативою;

– поширення практики управління за допомогою проєктів у своїх організаціях.

Учасникам всеукраїнського е-курсу «Управління проєктами місцевого розвитку – 10» пропонувалося вивчення і обговорення ключових положень концепції сталого розвитку із посиланнями на базові документи у цій сфері (About the Sustainable Development Goals; Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 2017; United Cities and Local Governments, 2018) та п’ять навчальних модулів:

1. «Проблеми – Проєкти – Програми»;
2. «Потреби – Вимоги – Рішення»;
3. «Команда – Планування»;
4. «Ресурси – Бюджет – Ризики»;
5. «Презентація – Валідація» [4, с. 54].

Кожен із модулів курсу включає:

– матеріали для вивчення (презентації);

– спілкування з іншими учасниками у Загальному форумі та з т’юторами курсу у Тематичному форумі задля кращого вивчення проблемних питань;

– тестування для перевірки знань за модулем, успішне проходження якого (отримання прохідного балу 2,5 із 5 максимальних балів) надає доступ до матеріалів наступного модуля.

Активний навчальний процес розпочинається з опрацювання першого модуля (рис. 2). Кожен наступний модуль є логічним продовженням попереднього стосовно формування необхідних і достатніх знань учасників навчання для розробки концепції власного проєкту місцевого розвитку. Все це, а також необхідний рівень складності навчальних матеріалів сприяє досягненню навчальних цілей, створює можливості для задоволення пізнавальних, професійних та соціальних потреб учасників електронного курсу.

Матеріали е-курсу побудовані таким чином, щоб допомогти учаснику у розробці концепції власного проєкту місцевого розвитку. Саме можливість подати свій підготовлений проєкт для взаємооцінювання, вивчити досвід і надати рекомендації іншим учасникам щодо їх проєктного підходу до вирішення проблем громади, є унікальною можливістю кожного учасника курсу доопрацювати свій проєкт до «правильного/належного».

Навчальний процес забезпечували викладачі Дніпропетровського та Львівського регіональних інститутів державного управління НАДУ, а заадмініструвалася веб-платформа Українською системою дистанційного навчання.

Команди і індивідуальні учасники, які готували портфелі концепцій проєктів місцевого розвитку, мали можливість презентувати їх на Всеукраїнській конференції «Творимо зміни разом» [5].

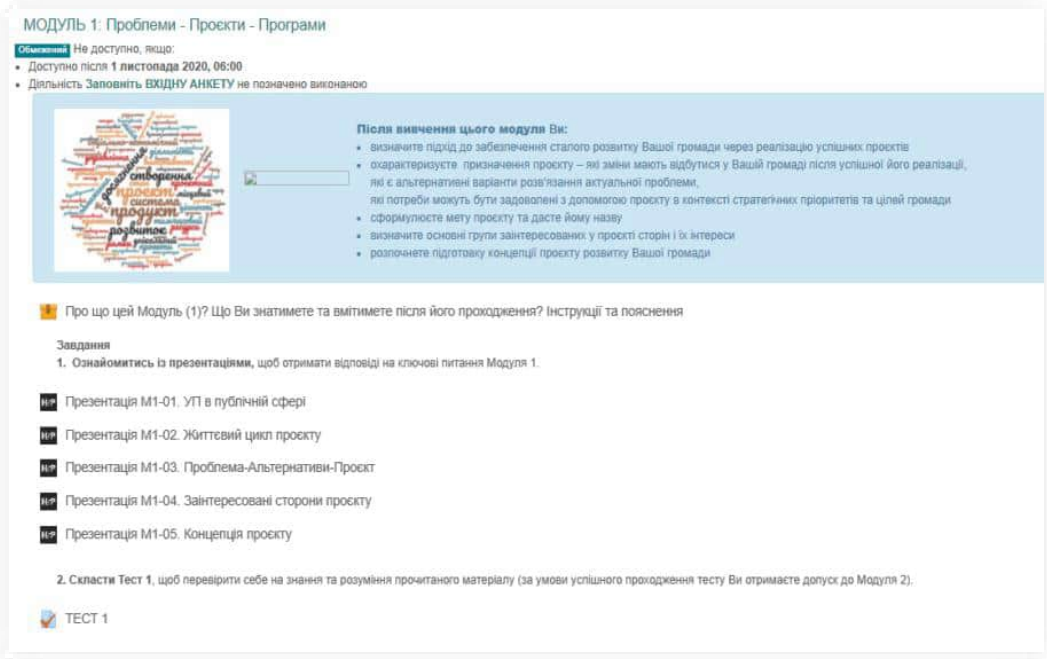

Рис. 2. Контент модуля е-курсу «Управління проєктами місцевого розвитку – 10» [4, с. 74]

Учасниками було підготовлено більше 100 презентацій власних концепцій проєктів, і 98 із них скористалися можливістю відпрацювати навички публічного виступу, переконання, зацікавлення тощо (рис. 3).

Онлайн-конференція тривала три дні, учасники були розподілені на групи за напрямами: економічний розвиток; туризм; екологія; соціальний розвиток; здоров'я (зміцнення) громад; різне. Такий принцип поділу було використано для посилення взаємодії учасників, які мають тотожні проблеми у своїх громадах і які могли бути найбільш корисними один одному. При цьому будь-який учасник мав можливість долучитися до роботи тої чи іншої секції (за вподобанням) та взяти участь в обговоренні [4].

Розширення видів активності і простору для взаємодії за рахунок використання інтерактивного інструменту онлайн-конференції дозволило створити додаткові можливості для учасників отримати оцінку власних ідей, провести валідацію проєктних рішень, а головне – покращити розроблену концепцію і навіть допрацювати її, довести до «стану реальності». Крім того, учасники змогли відпрацювати навички креативного мислення, гнучкості, системності, комунікації. Також, у результаті було отримано не тільки слушні поради та рекомендації від колег, а й закладено основу для майбутньої співпраці щодо вирішення проблем місцевого розвитку.

Випускники з е-курсів УП беруть активну участь розробленні комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад, щоб максимально ефективно визначити функції територій для забезпечення місцевого економічного розвитку, туризму, соціальної сфери і створення середовища для якісного, безпечного проживання мешканців через реалізацію відповідних проєктів місцевого розвитку, які складаються в мозаїку, що також демонструє всі пріоритети розвитку територіальної громади.

Рис. 3. Приклад презентації концепцій проєктів [4, с. 161]
за напрямом «Екологія»

Список використаних джерел

1. Спільнота практик: Сталий розвиток. URL : https://udl.despro.org.ua/.
2. Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO. URL : https://despro.org.ua/
3. Katernyak I., Loboda V., Kulya M. eLearning within the Community of Practice for sustainable development. *Higher Education, Skills and Work-Based Learning.* 2018. Vol. 8 (3). P. 312–322. doi: 10.1108/HESWBL-03-2018-0030.
4. Управління знаннями: електронне навчання управління проєктами в Спільноті практик: Сталий розвиток : практ. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. І. Катерняка, Т. Маматової. Київ : DESPRO, 2021. 193 с. URL : https://despro.org.ua/news/detail.php?ID=2302.
5. Використання новітніх навчальних платформ для удосконалення професійних знань студентів. URL : https://cutt.ly/XPhutTF.

Отримано редакційною колегією: 16.02.2022.